

Pokyny pro vypracování závěrečné (bakalářské/diplomové) práce

1 Výběr tématu práce

Studující má dvě možnosti výběru tématu:

1. **Vybere si z nabídky vypsanych témat, jež jsou zveřejněna v IS MU.**¹ Tuto volbu je však třeba konzultovat s učitelem (případným vedoucím práce), který téma vypsál. Je plně na jeho rozhodnutí, zda studujícího ke zpracování tématu přijme. V případě odmítnutí objasní důvody.
2. **Navrhne vlastní téma.** Musí je však konzultovat s vyučujícím ochotným práci vést. Vlastní téma musí souviset se zaměřením oboru. Vyučující nemusí studujícím navržené téma přijmout. V případě odmítnutí objasní důvody. Může studujícímu doporučit jiného, pro dané téma vhodnějšího vedoucího práce z vyučujících katedry nebo jiného pracoviště univerzity, případně vysokoškolsky vzdělaného odborníka vně univerzity – z akademické sféry i z praxe.²

Studující musí v obou výše uvedených případech při konzultaci prokázat kompetenci ke zvládnutí tématu.³

Vedoucího práce, který není vyučujícím katedry, musí před započítím práce schválit vedoucí katedry.⁴ Námet nemusí být přijat, jak již bylo zmíněno výše.

Další informace k výběru tématu obsahují *Pravidla a manuál pro diplomové semináře, státní závěrečné zkoušky (SZZ) a obhajoby na katedře mediálních studií a žurnalistiky (KMSŽ)*⁵.

2 Zadání práce a diplomové semináře

Téma závěrečné práce definuje a zadává učitel, s nímž se studující dohodl na vedení práce. Celý proces výběru vedoucího a zadání tématu závěrečné práce včetně náplně diplomových seminářů upravují *Pravidla a manuál* v čl. 4.

¹ Rozpis témat závěrečných prací najdete v IS MU v sekci Studium/Rozpisy témat/Bakalářské práce nebo Studium/Rozpisy témat/Diplomové práce: <https://is.muni.cz/auth/rozpis/?fakulta=1423>.

² Viz Opatření FSS č. 3/2012 *Upřesnění okruhu osob podlejších se na výuce*.

³ Zvolené téma souvisí například s jeho druhým studijním oborem; prokáže znalost kontextu tématu přesahující například mezioborově; doloží předpoklady k metodologickému zvládnutí tématu, prokáže tvůrčí dovednosti a schopnosti apod.

⁴ Blíže viz *Pravidla a manuál pro diplomové semináře, státní závěrečné zkoušky (SZZ) a obhajoby na katedře mediálních studií a žurnalistiky (KMSŽ)*

⁵ Dále jen *Pravidla a manuál*.

Nezbytným předpokladem pro přijetí a zadání tématu práce **je předchozí absolvování předmětů potřebných k jeho úspěšnému zvládnutí.**⁶ Posouzení potřebnosti a přiměřenosti kurzů vzhledem ke zpracovávanému tématu je na učiteli – potenciálním vedoucím práce. Učitel může po studujícím požadovat absolvování dalších předmětů, vhodných či potřebných pro zvládnutí zadaného tématu.

Doporučujeme zabývat se výběrem vedoucího a tématu závěrečné práce ještě dříve, než v nejzazším možném termínu definovaném v *Pravidlech a manuálu*. **Za termín zadání práce odpovídá studující,** tj. své zadání studující plánuje samostatně, a nese také případné důsledky svých pochybení ve vlastním harmonogramu.

Pokud vyučující přijme zadání práce studenta, stává se vedoucím práce. Mezi jeho povinnosti patří vést práci a se studujícím ji konzultovat. Autorem práce je však **student**, kvalita výsledného textu odráží **jeho samostatnost a iniciativu, jeho znalosti.**

3 Projekt práce

Projektem je draft či nástin práce, který především srozumitelně, stručně a argumentativně shrnuje:

- co je **tématem práce**,
- jaký je **odborný cíl práce** a v čem je **její přínos**, čím je, jak lze předpokládat na základě rešerší, práce nová, jaký problém práce řeší (výzkumný problém, otázka nebo tvůrčí záměr včetně volby cílového média a cílového publika),
- v souvislosti s výše uvedeným: zasazení práce do širšího **kontextu** (kontext historický, oborový, tematický apod.),
- **metodologický přístup**, jakým způsobem bude práce zpracována (použité metody).
- **základní soubor odborné literatury**, o níž se bude text opírat (koncepty, z nichž vychází, na něž navazuje).

Projekt práce je v zásadě dokumentem, který by studenti měli být schopni obhájit jako výzkumný/tvůrčí záměr.⁷ Předpokládá se, že projekt práce je založen na důkladné rešerši a studiu odborné literatury a dalších relevantních pramenů, na nichž pak bude postavena teoretická a metodologická část závěrečné práce. Stanovení rozsahu a struktury projektu je plně v kompetenci vedoucího práce.

Závěrečné práce lze pracovní rozdělit na:

- teoretické

⁶ Například pro výzkumnou práci je **nezbytné** zvládnutí kurzu zaměřeného na metodologii výzkumu médií, pro produktovou práci zase kurzů zaměřených na žurnalistické dovednosti apod. Učitel může uznat jako dostačující i absolvování obdobného kurzu na jiném oboru, případně jiné doložení příslušných kompetencí.

⁷ Vzor projektu bakalářské/diplomové práce viz Příloha č. 2.

- výzkumné
- produktové/projektové

Téma

Tématem rozumíme konkrétní zacílení práce. Orientuje-li se například sociologická studie na veřejnou sféru, pak konkrétním tématem mohou být kupříkladu „Politické blogy optikou teorie veřejné sféry“.⁸

Téma by mělo být obecně zarámováno, mělo by jasně a zřetelně naznačit, v jaké oblasti/disciplíně se čtenář bude nacházet, s jakým tématem se setká a o jaký typ textu se jedná, na poli které disciplíny nebo disciplín a v jakých obecných tematických intencích se pohybuje (téma identity, veřejné sféry, právní/politické regulace, dějin technologie, politické ekonomie mediálního systému...).

Cíl práce

Student musí definovat problém, který práce řeší – je to totiž právě **problém**, který činí práci přínosnou a zajímavou a současně jí umožňuje být čímsi víc než jen plochým zopakováním již řečeného nebo nepřínosnou všehochutí tezí, mířících odnikud nikam, případně kompilačním převyprávěním textu podrobně vyloženého jinde.

Ústředním problémem práce (vrátíme-li se k uvedenému příkladu), zabývající se „politickými blogy optikou teorie veřejné sféry“ může být například otázka, zda lze hovořit o veřejné diskuzi mezi blogery, a zda tedy lze chápat blogovou scénu jako výraz „nového veřejného prostoru“, anebo zda mají pravdu někteří zahraniční výzkumníci, podle nichž blogy do veřejné debaty nic nového nepřinášejí, protože jsou od sebe vzájemně oddělené.

V textu je **nutné jasně definovat**, co je **cílem práce** a u empirických výzkumů také uvést **základní výzkumnou otázku/y** a **hypotézu/y**. Cílem produktové práce je zpracování **mediálních produktů** či **projektů** (autorského díla).

Kontext

Kontext jasně **ohraničuje prostor**, v němž se práce **pohybuje** a současně **odkazuje k určitému souboru** již existující **odborné literatury**, případně i **provedených výzkumů**.

Projekt práce musí jasně definovat, s jakými zdroji literatury, s jakými koncepty a teoriemi jakých autorů bude student pracovat, vůči kterým se naopak bude vymezovat.

Jinými slovy – projekt musí dílo zasadit do kontextu již existujících diskuzí o tématu (které by měl shrnout) a naznačit tak její postavení a smysl.

Prvním krokem ke zpracování kontextu je **literární a datová rešerše**, studium literatury, která s tématem souvisí. Smyslem soustředěné cesty za odbornou literaturou – ať už má

⁸ Příklad pro produktové práce: Má-li být například záměrem publicistické ztvárnění fenoménu sportovního diváctví, pak konkrétním tématem práce může být „Série publicistických reportáží z prostředí fotbalových fanoušků“.

podobu vytrvalého pobytu v knihovně nebo archivu, důsledného prohledání internetových zdrojů či studia dostupných uměleckých expozic a instalací – je:

- zjistit, **do jaké míry a kým je oblast práce již popsána a prozkoumána**,
- **zorientovat se v tématu**, a to tak důkladně, jak je jen možné,
- **nalézt využitelné koncepty a teorie**, které budou tvořit páteř práce (v případě teoretické či výzkumné studie), nebo **koncepty, díla a reflexi děl**, jež tvoří kontext připravovaného mediálního produktu/projektu (v případě produktové práce).

Jakékoli podcenění studia literatury a dostupných zdrojů mívá fatální vliv na kvalitu práce, neboť odhaluje nekompetentnost autora, jeho nedůslednost. Výsledkem je negativní hodnocení či přímo odmítnutí projektu i práce samotné.

V literatuře a zdrojích jsou akceptovány **pouze odborné publikace** (například Wikipedie není považována za relevantní zdroj). Citace **z denního tisku** se připouštějí pouze ve výjimečných případech. V případě **citace cizojazyčných autorů** se preferuje **překlad a originál textu** uvedený **v poznámkovém aparátu pod čarou**. Výjimky konzultuje studující s vedoucím práce.

Metody

Student musí v projektu jasně formulovat, jakým způsobem bude dílo zpracovávat, jaké použije výzkumné či autorské (žurnalistické) metody. **Jednotlivé metody je nutno dohledat a specifikovat pomocí odborné metodologické literatury.**

4 Závěrečná práce a její formální náležitosti

Bakalářská práce má předepsaný rozsah **od 10 tisíc do 15 tisíc slov** (včetně poznámek pod čarou), nepočítaje v to obsah, seznamy, rejstříky, přílohy a textové tvůrčí výstupy/mediální produkty. Nedodržení spodní hranice bude považováno za nesplnění formálních požadavků. Horní hranici lze ve výjimečných a odůvodněných případech překročit, musí to však schválit vedoucí práce.

Diplomová práce má předepsaný rozsah **od 20 tisíc do 25 tisíc slov** (včetně poznámek pod čarou), nepočítaje v to obsah, seznamy, rejstříky, přílohy a případné textové tvůrčí výstupy/mediální produkty. Nedodržení spodní hranice bude považováno za nesplnění formálních požadavků. Horní hranici lze ve výjimečných a odůvodněných případech překročit, musí to však schválit vedoucí práce.

Na stránce **s obsahem závěrečné práce** musí být uveden v případě teoretického/výzkumného díla **údaj o délce celé práce** (počet slov od začátku Úvodu do konce Závěru, bez rejstříků, seznamů a příloh), v případě tvůrčí práce musí být navíc samostatně uveden **údaj o rozsahu tvůrčího výstupu/mediálního produktu** (počet slov u psaných děl, stopáž v případě audiovizuálních děl, počet fotografií/grafik, ve speciálních případech jiná vhodná charakteristika).

Závěrečná práce se skládá minimálně z těchto základních částí:

- **úvod**
- **teoretická stat'** – vychází z literární rešerše a práci teoreticky ukotvuje, vymezuje širší kontext
- **metodologická část** – obsahuje metodologické vymezení a popis použitých technik a metod
- **výzkumná/tvůrčí část** – věnuje se vlastnímu provedení výzkumu, tvůrčím postupům a tvorbě vlastních tvůrčích výstupů/mediálních produktů
- **diskusní a analyticko-reflexivní část** – interpretace a diskuse výsledků výzkumu, kritická reflexe a analýza tvůrčího díla apod.
- **závěr**

Text musí být napsán **odborným stylem** bez gramatických či stylistických chyb.⁹

Práce musí být napsána na počítači a vytištěna po jedné nebo po obou stranách papíru formátu **A4** s řádkováním **1,5**, písmo velikosti **12**. Strany práce se číslují **v pravém dolním rohu**.

Součástí **bakalářské práce** musí být český i anglický **název**, **klíčová slova**¹⁰ v angličtině i češtině, česká i anglická **anotace**, **jmenný rejstřík**.

Součástí **diplomové práce** musí být český i anglický **název**, **klíčová slova**¹¹ v angličtině i češtině, česká i anglická **anotace**, **jmenný i věcný rejstřík**.

Čestné prohlášení, které musí být **podepsané**, je potvrzením, že studující práci zpracovali samostatně a použili jen citace z uvedené literatury.

Na úvodních stranách práce také může být umístěno poděkování vedoucímu práce, konzultantům a podobně. **Poděkování však není povinná součást práce.**¹²

Anotace shrnuje obsah práce a základní zjištění, jež práce konstatuje (rozsah maximálně **250 slov**).

⁹ Je vhodné nechat práci zkontrolovat, tj. nezapomínat na korektury. Povinnost předložit práci v kvalitní podobě, tj. na dobré úrovni gramatické a stylistické, je povinností studujících, vedoucí práce může studující na pochybení upozornit; korekturu však vedoucí práce studujícím nezajišťuje. Skutečnost, že studující bude věnovat pozornost korekturám již při odevzdávání dílčích kapitol ke konzultacím, považuje vedoucí práce za samozřejmé.

¹⁰ Seznam klíčových slov musí obsahovat i sousloví označující typ práce, tedy „teoretická práce“, „výzkumná práce“ nebo „produktová práce“.

¹¹ Seznam klíčových slov musí obsahovat i sousloví označující typ práce, tedy „teoretická práce“, „výzkumná práce“ nebo „produktová práce“.

¹² Je na studujícím, aby zvážil, komu na tomto místě, v práci stylu odborného, poděkuje ze své rodiny, širšího příbuzenstva, kamarádů, přátel, životních partnerů a druhů, případně čtyřnohých kamarádů. Vyučující katedry se však v tomto bodě přimlouvají a věcnost.

Součástí práce je přiměřený **poznámkový aparát ve formě poznámek pod čarou**, poznámky se tedy nepíší na konci textu ani na konci kapitol. Poznámky pod čarou se píší písmem velikosti 10 a řádkováním 1.

Pokud jsou součástí práce **tabulky, grafy či obrázky**, je nutné na konci textu uvést jejich **seznam s čísly stran**. Obrázky, tabulky a grafy se jednotně označují a číslovají.

Jmenným rejstříkem se rozumí **abecední seznam uvedených jmen** – s odkazem na příslušné stránky. Jmenný rejstřík obsahuje příjmení i křestní jméno autora.

Věcným rejstříkem se rozumí **abecední seznam termínů, teorií, konceptů** – s odkazem na příslušné stránky

Součástí práce je **seznam použitých zdrojů** a předpokládáme **jednotný systém citací**. V závěrečných pracích používáme následující **dvě citační normy**. Doporučujeme používat citování literatury a strukturování bibliografických záznamů buď podle **APA**, anebo podle **mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2**.¹³ Záleží na autorech, jakou normu si vyberou, musí ji ale **důsledně dodržovat v celém dokumentu**. V seznamu zdrojů se neuvádí publikace v práci necitované.

V případě, že text je postaven na **empirickém výzkumu**, musí studující do přílohy vložit **zdrojová data**, například **datovou matici** či přepsané nebo nahrané **hloubkové rozhovory** apod.

V případě, že se jedná o **produktovou práci**, musí studující do přílohy vložit příslušné **tvůrčí výstupy/mediální produkty** apod.

Absence kterékoli formální části závěrečné práce vede k jednoznačnému hodnocení – nevyhovující (F). Dodatečně nelze k práci nic přikládat či dodávat.

Grafická podoba práce – viz Příloha č. 1: Vzor některých stran bakalářské/diplomové práce.

5 Specifika produktových prací

Na katedře je možné vytvářet a předkládat k obhajobě produktové závěrečné práce **bakalářské i diplomové** (magisterské). Oba typy prací se však svým obsahem a zaměřením liší.

Produktová bakalářská práce je postavena na **praktické žurnalistické činnosti** a hlavním cílem je především **tvorba žurnalistických komunikátů zpravodajského a publicistického typu**, buď jednotlivých, samostatných nebo v podobě uceleného souboru.

¹³ Metodiku tvorby bibliografických citací, jednotlivé citační normy a příklady způsobu citování zdrojů najdete například na http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/prif/ps11/metodika/web/ebook_citace_2011.html, <https://www.citace.com/CSN-ISO-690>, <http://www.sci.muni.cz/ofiz/wp-content/uploads/2012/10/citace.pdf>, K vytváření bibliografických záznamů lze použít generátor citací, například na <http://www.citacepro.com/>, <https://www.citace.com/>.

Praktická realizace ovšem tvoří jen jednu ze složek tohoto typu práce – **přínejmenším stejný důraz jako na kvalitu produktu je kladen i na rámec, kontext**, do něhož je výstup zasazen.¹⁴

Také produktová bakalářská práce má mít **jasný cíl** – ukotvený v širším kontextu. Smyslem jasného zacílení tvůrčí práce v širším kontextu je poučeně reflektovat právě kontext (kulturní, technologický, sociální atd.) produktu/tématu a postupy a strategie, které autor/ka využívá při realizaci díla.

Smyslem tohoto typu práce je tedy, jak již bylo řečeno, **demonstrovat nejen tvůrčí schopnost** studujících, ale prokázat také **schopnost napsat autorsky původní odborný text reflexivního charakteru**, i **schopnost ukotvit téma v širším odborném a tematickém kontextu**.

I v případě produktové bakalářské práce je nutno jasně a precizně pojmenovat, oč v projektu jde, co projekt komunikuje a jakým způsobem, co je jeho cílem a jakým způsobem tohoto cíle dosahuje.

V produktové bakalářské práci je nutné se zabývat rovněž **cílovým médiem a publikem**, pro které je produkt určen a věnovat se rozboru použitého žánru ve vztahu k tématu práce a cílovému médiu.

Součástí produktové bakalářské práce je vždy **odborná autorská kritická reflexe příslušného produktu**, tj. reflexe opírající se o znalost teoretických zdrojů.¹⁵ K tvorbě poučené reflexe je důležitá také znalost zdrojů sekundárních, dobrá orientace v autorských stylech, tvůrčích postupech, směrech a školách.

Doporučená struktura produktové bakalářské práce:

- úvod
- kontextuální část neboli **tematický kontext** (část věnující se zobrazovanému tématu)
- teoretická část neboli **teorie žánru** (vymezení použitých žánrů s ohledem na specifika tématu a publika)
- metodologická část neboli **metody a techniky novinářské práce** (postupy a metody používané při tvorbě vybraných žánrů s ohledem na specifika tématu)

¹⁴ Bylo by omylem domnívat se, že „za cíl praktické práce“, jak studující často otvírají úvodní větu, je možné předložit pouze soubor tvůrčích výstupů bez ukotvení v teoretickém kontextu. A ještě naivnější by byla představa, že takovýto soubor může vytvořit studující například bez předchozí zkušenosti s žánrem, že bakalářská práce je jakýmsi typem dovednostní zkoušky. Často tuto mylnou představu nacházíme hned v úvodním sdělení, studující „chce takto prokázat schopnost své tvůrčí schopnosti a zúročit teoretické poznatky ze studia“.

¹⁵ Reflektují-li například tvůrčí postup při volbě tématu reportáže, souboru publicistických prací, interview apod., nebudu se svěřovat s pocity, nebudu naivně referovat, „*jak obtížné bylo sehnat účinkující*“, ale konfrontuji své tvůrčí postupy, stylistické volby a výběry (v nejširším slova smyslu) s odbornou literaturou (a případně dalšími relevantními zdroji a zjištěními) k danému tématu.

- **empirická část** (charakteristika cílového média a popis redakčních rutin s ohledem na zvolený žánr a téma); součástí této kapitoly, například hned v jejím úvodu, je vymezení postupů a metod při zjišťování informací v redakci
- **tvůrčí či analyticko-reflexivní část** (popis a reflexe výběru tématu a respondentů, vlastní práce - použitých metod a postupů - a vlastních vytvořených produktů); vlastní praktické výstupy práce jsou pak v příloze
- závěr

V produktové bakalářské práci (s výjimkou samotných tvůrčích výstupů/mediálních produktů) je nutno, stejně jako v každé jiné odborné práci, dodržovat odborný styl. V tvůrčích výstupech/mediálních produktech je třeba dodržovat styl žurnalistický (publicistický), v souladu s příslušným cílovým médiem. Použití různých stylů (pokud se jedná o žurnalistické práce) je ostatně jedním z bodů reflexe, tj. např. úprava interview, pravidla přepisu atd.).

Některé příklady obecných formátů produktových bakalářských prací:

Tištěná/on-line média

- soubor autorských žurnalistických produktů stejných nebo různých zpravodajských žánrů (například zpráva, zpravodajský rozhovor, newsfeature)
- soubor autorských žurnalistických produktů stejných nebo různých publicistických žánrů (například poznámka, komentář, sloupek, reportáž, feature, story, profil, portrét, publicistický rozhovor)
- soubor reportážních fotografií

Rozhlas

- soubor autorských zpravodajských příspěvků stejných nebo různých žánrů
- publicistická reportáž
- dokument, feature, rozhlasové pásmo
- komponovaný pořad

Televize

- soubor zpravodajských příspěvků stejných nebo různých žánrů
- soubor publicistických příspěvků stejných nebo různých žánrů
- fejeton

Web

- webová aplikace (tematicky zaměřená prezentace)

Schválení tvůrčího výstupu/mediálního produktu jako přijatelného pro projekt bakalářské práce je v **kompetenci vedoucího práce**.

Produktová diplomová práce je zaměřena na tvorbu komplexních mediálních projektů a produktů.

Prvním typem takové práce je „**produkt obsahující diplomová práce**“. V tomto případě jsou **výstupem** produktové diplomové práce obvykle ucelené, obsáhlejší žánry publicisticko-dokumentárního charakteru. **Produkt** je zde ovšem – na rozdíl od bakalářské práce – **pouze dílčím cílem** a slouží jako **nástroj k širší oborové reflexi a analýze** (díla, tématu, autorského přístupu apod.).

Druhým typem takové práce je „**projekt obsahující diplomové práce**“. V tomto případě jsou **výstupem** produktové diplomové práce obvykle **komplexní mediální produkty a tvůrčí celky**. Mohou to být například ucelené pořady, pásma, seriály, cykly, kampaně a podobně. Součástí práce může být konkrétní **pilotní díl** či **ukázka**, tento produkt však není hlavním cílem práce.

6 Odevzdání práce

Závěrečnou – bakalářskou i diplomovou práci – lze odevzdat nejen v češtině, ale i ve slovenštině, případně jiném cizím jazyce.¹⁶

Bakalářskou i diplomovou práci **splňující předepsané formální náležitosti** odevzdává studující ve **dvou tištěných vyhotoveních v pevné vazbě či termovazbě**. V obou vyhotoveních je případně vloženo **CD/DVD s přílohami, které lze odevzdat pouze v elektronické podobě** (např. audio a video, datové soubory apod.). Elektronickou verzi textu tištěné práce včetně všech příloh (tištěných i elektronických) studující vkládá do **archivu závěrečných prací v IS MU**.¹⁷

Části závěrečné práce, které obsahují data a informace definované v SZŘ MU¹⁸, je možné nezveřejňovat. Které části práce (rozsah a obsah) nebudou zveřejněny, stanovuje vedoucí práce přímo už v jejím zadání, nejpozději však k datu odevzdání pracovní (tzv. hrubé) verze

¹⁶ Viz Opatření FSS č. 7/2012 *O jazyce závěrečné práce*. Jiným cizím jazykem se rozumí na oborech Mediální studia a žurnalistika a Žurnalistika angličtina. V tomto případě ale musí studující podat žádost o schválení tohoto jazyka jako jazyka závěrečné práce. Žádost studující podává v průběhu semestru, v němž má zapsaný Seminář k bakalářské/diplomové práci I, jakmile se s vedoucí(m) práce dohodne na jejím tématu, nejpozději však ke dni udělení zápočtu.

¹⁷ Studující odpovídá za naprostou shodu tištěné verze práce (a případných příloh na CD/DVD) a elektronické verze vložené do archivu závěrečných prací v IS MU, a to včetně obsahu, typu a počtu příloh. Určující pro posuzování je podle SZŘ MU elektronická verze vložená do archivu v IS MU. Více viz Studijní a zkušební řád MU (SZŘ MU), čl. 38.

¹⁸ Viz SZŘ MU, čl. 38, odst. 1.

práce v Seminári k bakalářské/diplomové práci II. Souhlas uděluje proděkan pro studium, jemuž studující podává ve stanoveném termínu (viz terminář katedry) svoji žádost.¹⁹

Tvůrčí výstupy/mediální produkty a jiné elektronické přílohy závěrečné práce mohou mít jediné **tyto formáty**:

- textové dokumenty: **doc, docx, pdf**
- fotografie, grafika: **jpg, png**
tisk minimálně 300 dpi, optimálně 600 dpi a více
- audio: **mp3**
datový tok: 160/192/224/256/320 kbps; smplovací frekvence: 44.1 kHz
- video: **mp4, mov, mkv**
standard H.265/HEVC, H.264/MPEG-4 AVC
Rozlišení a počet snímků za sekundu jsou v kompetenci vedoucího práce; cílem je maximálně využít daný formát cílového média.
- datové matice: **xls, xlsx, spv (SPSS), sta**

Ve zvláštních případech (výše nespecifikovaných) ukládá studující přílohy vždy ve formátu stanoveném vedoucím práce.

Procesní náležitosti odevzdání závěrečné práce dále přesněji upravují *Pravidla a manuál*.

7 Rady a doporučení

Autor by si měl vybrat **aktuální**, v rámci oboru **relevantní** a dosud **nezpracované téma**. Napomůže například konzultace s těmi, kteří se v dané oblasti orientují – samozřejmě nemusí jít jen o členy katedry.

Předkladatelé závěrečných prací **ne zcela využívají dostupných odborných zdrojů**: knih a studií přístupných ve fakultní knihovně (ale i jiných knihovnách) nebo elektronických zdrojů a databází²⁰, obvykle dostupných přes webové rozhraní²¹.

Častým pochybením bývá, že **řada publikací uvedených v seznamu literatury nemá v textu oporu**, jinými slovy mnohé tituly jsou pouze uvedeny, aniž s nimi student pracoval. Podobný postup je nepřipustný, těžko obhajitelný (při obhajobě však snadno odhalitelný).

Přesně formulujte název práce. Dochází ke třem základním chybám: příliš ambiciózní název, název nesmyslný a varianta, kdy student v titulu slibuje něco, co v textu není.

¹⁹ Proces podávání žádosti je popsán na webu KMSŽ v sekci Informace pro studenty.

²⁰ K elektronickým databázím je nutno přistupovat kriticky, ne všechny tyto zdroje jsou pro odbornou práci vhodné či přípustné (například Wikipedie).

²¹ Například na www.knihovna.fss.muni.cz.

Struktura práce – práce by měla obsahovat logicky seřazené kapitoly od úvodu až po závěr.²² V závěru každé kapitoly doporučujeme shrnout dílčí poznatky v ní obsažené.

Teoretické ukotvení – výtko, že práce postrádá pevnější teoretická vodítka pro rozeznání podstatných, méně podstatných a detailních prvků problematiky, je jednou z nejčastěji používaných při hodnocení práce. Stejně tak **texty často postrádají provázanost teoretické kapitoly se samotnou praktickou částí**, tj. kapitoly na sebe navenazují v logickém sledu, nesledují promyšlenou linii, koncept, ale také jsou neuspořádanou kompilací nesourodých textů či souhrnem (někdy téměř chaoticky a neodůvodněně) vybraných převyprávění, pouhým souborem citací bez vlastní přidané hodnoty apod.

Autorům prvního většího odborného textu, bakalářské práce, často **činí potíže odborný styl**, tj. mimo jiné tvorba správného slovosledu, větosledu, s tím spojené příhodné užití spojek v syntaxi.²³

Volba metody – každá práce by měla **postupovat podle metody adekvátní zvolenému tématu a cíli**.

Popis jako náhražka – dbejte vždy na informační nasycenost textu. Autoři v nesnázích (termín odevzdání se blíží, neví si s tématem rady atd.) začnou tu rádoby ambiciózně, tu povrchně, ledabyle nebo všeobsažně *popisovat*, a to zejména ty jevy, které se tématu týkají pouze nepřímo.

Formulační kázeň – **základní termíny** práce je **nutné v textu definovat**. Usnadní to práci autorovi i čtenářům. Autor nemůže předpokládat, že čtenář porozumí například sdělením typu *v současné době, nyní* apod.

Způsob argumentace – můžeme zaznamenat dva základní trendy: na jedné straně se autoři „suchopárně drží při zdi“ nebo na straně druhé velmi suverénně „řeší základní otázky lidstva“. Je třeba **věnovat mimořádnou pozornost zejména logickým nesrovnalostem** – jakýmsi „myšlenkovým zlomům“, myšlenkovým anakolutům uvnitř souvětí nebo mezi jednotlivými odstavci. Dále na kostrbaté formulace na pokraji srozumitelnosti; chybná, vágní, zavádějící tvrzení; zástupné detaily odvádějící pozornost od podstaty věci; silná hodnotící tvrzení zpravidla bez důkazní podpory v textu samotném.

Nejasný původ názorů – úzce souvisí s předcházejícím bodem a **s neznalostí práce s citacemi**. Dochází k nim tehdy, když v textu navíc **není vždy zřejmé, kde autor používá vlastní myšlenky a kde pouze přejímá argumentaci z literatury**.

V rámci stylistiky je nutné dát si pozor hlavně na:

- šroubovaná souvětí, raději pište v jednodušších větách;

²² Doporučujeme Ecovu publikaci Jak napsat diplomovou práci, případně také Akademickou příručku (Meško, Katuščák, Gindra a kol.), dále publikaci Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách (Šanderová).

²³ Doporučujeme Příruční mluvnické češtiny (část Stylistika, autor M. Jelínek), nahlédnout doporučujeme také do příručky Jak napsat odborný text (Daneš, Čmejrková a kol.). Odborný styl si lze nejlépe osvojit četbou odborných textů a literatury.

- suverénní formulace: „Tyto předpoklady mě při výběru vhodného žánru neomylně vedly k formě reportáže“;
- zbytečné fráze: „Nelehká je potom práce novinářů...“;
- „velké“ či „odvážné“ výroky: „V téhle válce nebudu stát na straně autorit“;
- publicismy: „Strana pět byla *kompletně pohlcena* rubrikou Hospodář“ atp.,
- vyvarujte se tzv. nepravých vedlejších přívlastkových vět (pravá věta přívlastková popisuje vlastnost, nepravá děj), odstavců provázaných slůvky který, které, která,
- dbejte na logiku sdělení (*Mají problémy s kriminalitou z ulice, která narůstá.*),
- vyvarujte se tzv. nepravých vět účelových (*Slavnostně odstartovali let balónem, aby se vzápětí roztříštili o skaliska.*),
- nemusíte-li, nezačínějte větu ukazovacím zájmenem (tento, tato, toto: *Vojáci se dostali až k paláci. **Ten** byl však prázdný až na mrtvého velitele.*),
- ukazovací zájmena nenadužívejte ani ve větě (*byli o **tomto** informováni* – byli o novele informováni).
- užívejte raději slovesný čas činný (známe činitele, původce děje), vyhýbejte se zdobnému slovesnému rodu trpnému: *Výzkum **byl proveden** prof. Dvořákem.*
- seznamte se důkladně s příhodným a správným užitím značek a zkratk (například procenta, pomlčky, rozdělovníky).

8 Posudky prací a obhajoba

Na bakalářskou i diplomovou práci píše posudky vedoucí práce a ustanovený oponent.²⁴

Obecná pravidla pro psaní posudků:

- práce se hodnotí na stupnici A až F,
- součástí posudku je i závěrečné doporučení/nedoporučení práce k obhajobě,
- uvedení autora a názvu práce,
- krátký úvodní popis práce,
- vedoucí práce hodnotí kromě dalšího také samostatnost a tvůrčí přístup autora.

Kritéria hodnocení bakalářských / diplomových prací:

- formální náležitosti (gramatika, stylistika, citace, práce s literaturou, prohlášení, rejstříky, klíčová slova, anotace apod.),
- výstavba textu (struktura, přehlednost, argumentace),

²⁴ Doporučený vzor posudku viz příloha č. 3.

- obsah (obsahová relevance, zasazení do kontextu, schopnost definovat vědecký problém, stanovení cíle práce, zakotvenost v relevantní literatuře, zvolená metoda).

Obhajoba závěrečné práce:

- V úvodu autor/ka krátce představí svou práci (nejlépe je mít připravenou prezentaci v power pointu, autor/ka může případně využít poznámek), **tato část trvá maximálně 10 minut**. Obsahem je představení tématu práce, jejích cílů, metody zpracování, průběhu a zhodnocení, jak se stanovených cílů podařilo dosáhnout. Do prezentace autor/ka **odpovědi na případné výhrady z posudků nezpracovává** (jsou tématem dalšího průběhu obhajoby). Součástí prezentace může být i krátké představení vybrané části audiovizuálního díla, grafických výstupů výzkumu a podobně.
- Po prezentaci práce následuje **seznámení s posudkem vedoucího práce a oponenta** a teprve poté autor/ka práce reaguje na případné výtky uvedené v posudcích (pouze na ty podstatné, jež podle autora/ky lze nějakým způsobem obhájit).
- Posledním bodem obhajoby je **diskuze**, v níž studující **reaguje na dotazy členů komise**.
- Obhajoba závěrečné práce je veřejná.

9 Podvodné plnění studijních povinností

Výuka na FSS MU předpokládá, že studenti znají studijní předpisy, a že se nedopouštějí podvodného plnění studijních povinností, zejména opisování u zkoušek a plagiátorství, tedy vydávání cizích myšlenek za vlastní a přebírání myšlenek jiných autorů bez uvedení autorství.

Plagiátorství patří k nejzávažnějším etickým proviněním v akademickém prostředí, popírá poslání univerzity i smysl studia. Z právního hlediska je plagiátorství krádeží cizího duševního vlastnictví.

Podvodné plnění studijních povinností nemůže být za žádných okolností na FSS tolerováno. Každý případ podvodného chování bude trestán nejprísnější sankcí, a to nepodmíněným vyloučením ze studia.

Studentům doporučujeme co nejdůkladněji se seznámit s problémem plagiátorství a se způsoby, jak se mu vyhnout. Všechny odevzdané texty jsou v tomto smyslu prověřovány.

10 Literatura k problematice psaní odborných prací

- Čmejrková, S., F. Daneš, D. Světlá 1999. *Jak napsat odborný text*. Praha: LEDA.
- Dvořáková Janů, V. 1996. *Jak psát diplomovou práci*. Praha: Credit.
- Eco, U. 1997. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia.
- Nekuda, J., A. Slaný 1993. *Jak (ne)napsat závěrečnou práci*. Brno: Masarykova univerzita.

- Placheta, Z. 2000. *Pokyny pro vypracování magisterské diplomové práce*. Brno: Masarykova univerzita.
- Šanderová, Jadwiga 2005. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Bratková, Eva. (zprac.). *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2: metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha: Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2008-12-22 [2008-12-30]. 60 s. (PDF). Dostupný z WWW: <http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>

V Brně dne 20. 2. 2017

Příloha č. 1: Vzor některých stran bakalářské/diplomové práce

Masarykova univerzita

Fakulta sociálních studií

Název práce

Název práce anglicky

Bakalářská/Diplomová práce

Jméno a příjmení autora

Brno 201?

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou/diplomovou práci vypracoval/a samostatně s použitím pramenů a literatury uvedené v bibliografii.

V Brně dne ?? . ?? . ????

(vlastnoruční podpis autora/ky)

Anotace

[illegible]

Klíčová slova

.....

Annotation

[illegible]

Keyword

.....;;;
;;
;

Obsah

1 Kapitola	5
1.1 Oddíl.....	10
1.1.1 Pododdíl	20
2 Kapitola	25
2.1 Oddíl.....	30
<i>atd.</i>	
Příloha č. 1.....	40
Příloha č. 2.....	43
<i>atd.</i>	
Seznam literatury.....	46
Seznam (tabulek, grafů, obrázků)	48
Rejstřík (jmenný v bakalářské, jmenný a věcný v diplomové práci)	50

Celkový počet slov: ?? ??? (od začátku Úvodu do konce Závěru, bez příloh)

Rozsah tvůrčí části: ?? ??? (musí odpovídat zvolenému cílovému médiu)

1 Kapitola

První řádek odstavce, který následuje za názvem kapitoly či oddílu či pododdílu či po tabulce nebo po obrázku nebo po výčtu, se neodsazuje. Text text.

První řádek odstavce, který nenásleduje za názvem kapitoly či oddílu či pododdílu či po tabulce nebo po obrázku nebo po výčtu, se odsazuje na jednu zarážku tabulátoru, nebo odsazením prvního řádku o 1,25 cm ve formátování.

1.1 Oddíl

První řádek odstavce, který následuje za názvem kapitoly či oddílu či pododdílu či po tabulce nebo po obrázku nebo po výčtu, se neodsazuje. Text text.

První řádek odstavce, který nenásleduje za názvem kapitoly či oddílu či pododdílu či po tabulce nebo po obrázku nebo po výčtu, se odsazuje na jednu zarážku tabulátoru, nebo odsazením prvního řádku o 1,25 cm ve formátování.

1.1.1 Pododdíl

První řádek odstavce, který následuje za názvem kapitoly či oddílu či pododdílu či po tabulce nebo po obrázku nebo po výčtu, se neodsazuje. Text text.

První řádek odstavce, který nenásleduje za názvem kapitoly či oddílu či pododdílu či po tabulce nebo po obrázku nebo po výčtu, se odsazuje na jednu zarážku tabulátoru, nebo odsazením prvního řádku o 1,25 cm ve formátování.

atd.

Příloha č. 2: Vzor projektu bakalářské/diplomové práce

Projekt bakalářské/diplomové práce

(obhajoba v termínu leden/červen 201?)

Vedoucí práce:

Autor/ka:

Název práce česky:

Název práce anglicky:

1. Anotace práce česky

--

2. Téma práce (buď výzkumný problém, výzkumná otázka v případě empirické práce, anebo autorský záměr v případě produktové práce, vymezení základních konceptů a tematického kontextu, atd.).
Pozor – student si vždy předem důkladnou rešerší ověří, zda se stejnému či podobnému tématu už někdo jiný v odborné práci (bakalářské, diplomové apod., na stejné či příbuzné katedře na univerzitách v tuzemsku i v zahraničí.) nevěnoval. Pokud objeví z velké části podobnou práci, téma nebude zpracovávat, domluví se s vedoucím na jiném zadání)

--

3. Cíle práce (odborné) a její přínos

--

4. Struktura práce (části a kapitoly)

--

5. Použité metody (vymezit na základě metodologické odborné literatury)

--

6. Seznam literatury (Pozor: např. Wikipedie není relevantní zdroj; zdroje z internetu nemohou převažovat)

--

7. Časový harmonogram zpracování (tj. termíny dokončení jednotlivých částí práce, termín odevzdání kompletního rukopisu práce vedoucímu k poslednímu připomínkování, ještě před odevzdáním do IS, určuje katedra nebo vedoucí práce, zpravidla je to zhruba měsíc před termínem odevzdání práce do IS)

Teoretická/kontextuální část:

Metodologická část:

Empirická/tvůrčí část:

Případné další části práce:

Termín odevzdání hrubé verze rukopisu práce vedoucímu:

Příloha č. 3: Vzor posudku závěrečné práce

Posudek vedoucího/opponenta bakalářské/diplomové práce (obhajoba leden/červen 201?)

Autor/ka:

Jan Novák

Vedoucí práce:

Mgr. Josef Pedagóg

Oponent:

PhDr. Olga Nová

Název práce: *Zde napište název práce*

1. Teoretický rámec

2. Metodologické zakotvení

3. Empirická / tvůrčí část práce

4. Formální aspekty

-

5. Celkové zhodnocení

B

V Brně dne ??, ??, 201?

*Mgr. Josef Pedagóg,
vedoucí/oponent
bakalářské/diplomové práce*